

De ce Republica Moldova trebuie să ratifice Convenția de la Istanbul?

Autor: Doina Dragomir

Acest studiu este realizat în cadrul proiectului "Fostering the Adoption and Implementation of KeyReforms", implementat cu suportul National Endowment for Democracy. Opiniile și concluziile aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat poziția National Endowment for Democracy”.

Chișinău, ianuarie 2020

De ce Republica Moldova trebuie să ratifice Convenția de la Istanbul?

*„Există un adevăr universal, aplicabil tuturor țărilor, culturilor și comunităților:
violența față de femei nu este niciodată acceptabilă, justificabilă sau tolerabilă”.*

Ban Ki-moon, fost secretar General al ONU

VÎF – violența împotriva femeilor
VD – violența domestică
CE – Consiliul Europei

Convenția de la Istanbul

Violența împotriva femeilor este o formă de discriminare și o încălcare a drepturilor fundamentale ale omului. Ea este atât o cauză, cât și o consecință a inegalităților între femei și bărbați perpetuate de-a lungul timpului. Violența față de femei se întâmplă peste tot: acasă, în public, în orice societate și țară, indiferent de contextul economic și social. Încă din anii 90, Consiliul Europei a luat o poziție fermă în condamnarea acestui fenomen și a promovat în mod activ protecția femeilor împotriva violenței de gen. CE și-a propus promovarea drepturilor femeilor și fetelor de a trăi într-un mediu fără violență atât în sfera publică, cât și în cea privată. Prin adoptarea Recomandării Rec (2002)5 privind protecția femeilor împotriva violenței și prin desfășurarea unei campanii europene pe scară largă privind VÎF și VD s-a încercat atingerea acestui scop. Totuși, legislația diferitor state este adesea incompletă, în timp ce serviciile pentru victime rămân puține, sunt susținute financiar insuficient, iar atitudinea sexistă domină. În plus, legislația și sprijinul disponibil variază în mare măsură de la țară la țară, ceea ce conduce la mari diferențe în ceea ce privește protecția victimelor.

Reieșind din aceste lacune, la 11 mai 2011, CE adoptă la Istanbul cel mai cuprinzător tratat internațional care abordează această gravă violare a drepturilor omului - Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul).

Până în decembrie 2019, Convenția a fost semnată de 46 de țări și de Uniunea Europeană, 34 dintre care au ratificat-o.

Figura 1. State semnatare și state care au ratificat Convenția de la Istanbul

Care este valoarea adăugată a Convenției de la Istanbul?

Convenția de la Istanbul clarifică faptul că VÎF și VD nu mai pot fi considerate probleme personale, statele având obligația prin politici complete și integrate să contracareze această gravă încălcare a drepturilor omului. Astfel, odată cu ratificarea Convenției de la Istanbul, prevenirea și combaterea VÎF și VD nu mai sunt o chestiune de bunăvoință, ci o obligație legală.

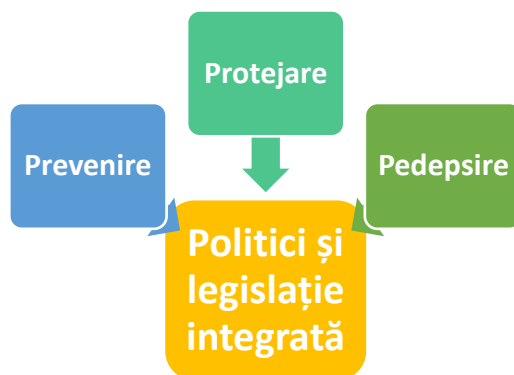

Figura 2. Cei 4 piloni de bază ai Convenției de la Istanbul

- ❖ Strategia Convenției de la Istanbul are la bază abordarea centrată pe 4 piloni de bază. Acești 4 piloni solicită statelor:
 1. Adoptarea și implementarea eficientă, coordonată și comprehensivă a politicilor și legislației integrate la nivel de stat.
 2. Prevenirea violenței prin măsuri de durată care se adresează cauzelor și vizează schimbarea atitudinilor, rolurilor de gen și stereotipurilor. Statele care au ratificat Convenția se orientează pe adoptarea programelor de lucru cu agresorii și schimbarea paradigmei în care violența față de femei este acceptabilă.
 3. Protejarea femeilor și fetelor ce se află în pericol și crearea serviciilor de sprijin de specialitate pentru victime și copiii lor: adăposturi, linii de asistență telefonică non-stop, centre de sesizare a violenței sexuale, etc.
 4. Pedepsirea agresorilor, inclusiv prin continuarea investigațiilor și proceselor de judecată, chiar dacă victima își retrage plângerea.

- ❖ Convenția abordează **natura de gen** a VIF și VD, recunoscând faptul că femeile și fetele sunt expuse unui risc mai mare de violență de gen decât bărbații.

- ❖ Convenția de la Istanbul instituie un **mecanism de monitorizare** a aplicării prevederilor de către statele părți. Acesta include grupul de experți independenți (GREVIO) și Comitetul Părților, un organism politic format din reprezentanți oficiali ai statelor părți ale Convenției. Aceste 2 entități generează analize aprofundate a diferitelor contexte naționale, recomandări și oferă asistență prin schimbul de bune practici între experții vizati.

De exemplu, în cazul [raportului](#) de evaluare din 2019 al Portugaliei, GREVIO a îndemnat autoritățile să se focuseze pe o mai bună cooperare între instituții și să pedepsească abuzatorii. De asemenea, GREVIO a recomandat Portugaliei să consolideze sprijinul pentru ONG-uri, activitatea cărora se focusează pe combaterea VIF.

În cazul Suediei, [recomandările](#) GREVIO (2019) s-au axat pe îmbunătățirea accesului la măsuri de protecție pentru migrante, femei de etnie romă și femei cu dizabilități.

Fenomenul violenței față de femei. Date statistice.

În fiecare zi, femeile din întreaga lume sunt abuzate fizic și psihic: urmărite, hărțuite, violate, bătute, mutilate, forțate să se căsătorească, sterilizate împotriva voinței lor, etc. Conform [raportului](#) „Estimări globale și regionale privind violența împotriva femeilor” realizat de Organizația Mondială a Sănătății, cel puțin 1 din 3 femei (35%) vor fi supuse de-a lungul vieții la cel puțin o formă de violență. Astfel, peste un miliard de femei din toată lumea sunt victime ale violenței fizice și/sau sexuale, preponderent din partea partenerului intim.

Republica Moldova nu este o excepție la acest capitol. Conform [studiului](#) „Violența față de femei în familie în Republica Moldova”, elaborat de Biroului Național de Statistică (BNS), 6 din 10 femei cu vârsta cuprinsă între 15 și 65 de ani au fost supuse unei forme de violență din partea soțului/partenerului. 57% de femei din mediul urban și 68% din femeile din mediul rural sunt

victime ale cel puțin unei forme de violență. Iar dintre respondentele sondajului realizat de BNS:

- 54% consideră că femeia nu trebuie să contrazică soțul
- 70% cred că soțul trebuie să se simtă capul familiei
- 32% cred că femeia trebuie să se supună opiniei bărbatului.

6 din 10 femei din Moldova au fost supuse unei forme de **violență**
din partea **soțului/partenerului**

Formele de violență la care sunt supuse femeile sunt multiple:

- violența domestică (fizică, sexuală, economică, psihică, spirituală)
- urmărirea
- violul
- hărțuirea sexuală
- căsătoria forțată
- prostituția forțată
- munca forțată
- avortul și sterilizarea forțată, etc.

Cele mai recente [date](#) publicate de Inspectoratul General al Poliției arată că în primele 9 luni ale anului 2019 au fost înregistrate peste 8000 de sesizări cu referire la acte de violență în familie. Astfel, de la începutul acestui an, în fiecare zi au parvenit în medie 30 de adresări legate de VD.

Violența domestică afectează în cea mai mare măsură femeile. Totuși, și bărbații sunt victime ale VD, deși numărul acestora și gravitatea infracțiunilor este mai mică. Copiii și bătrânii sunt și ei victime ale abuzului în familie sau în unitatea domestică, care necesită siguranță, protecție și sprijin.

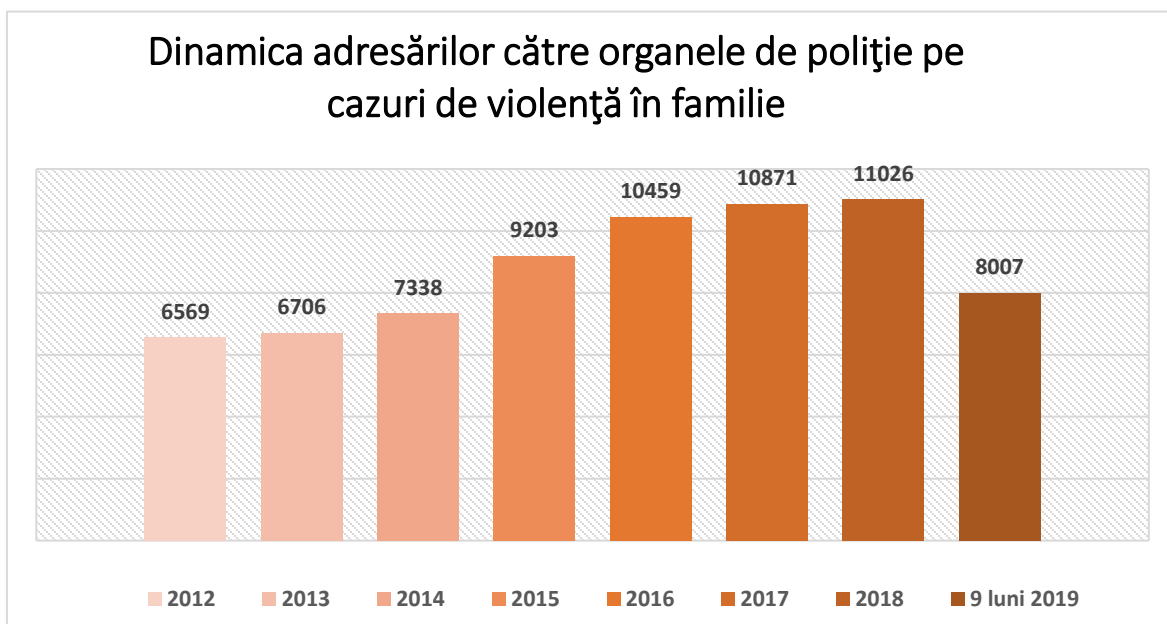

Figura 3. Dinamica adresărilor către organele de poliție pe cazuri de violență în familie în Moldova. Sursa: [IGP](#)

Din păcate, aceste **8007** adresări către organele de poliție nu sunt echivalente cu numărul cazurilor de VD sau VÎF. Raportul BNS menționat mai sus afirmă că, de cele mai multe ori, victimele violenței relatează părinților, membrilor familiei și rudelor apropiate despre comportamentul violent al soțului/partenerului sau non-partenerului. Însă, sesizarea organelor de poliție și a serviciilor de asistență medicală are loc de cele mai multe ori când femeia deja a suferit în urma acțiunilor severe de violență fizică. Astfel, o mare parte din cazurile de VÎF rămân a fi necunoscute de organele de poliție și de autoritățile competente, iar agresorii perpetuează acest comportament abuziv fără a fi trași la răspundere. Prin control și intimidare, agresorii lezează autonomia, independența și demnitatea victimelor și compromit capacitatea acestora de a decide asupra modului în care să scape de o relație abuzivă. Conform studiului BNS, fiecare a treia femeie victimă (34%) a declarat că nu a raportat niciodată un caz de violență la care a fost supusă.

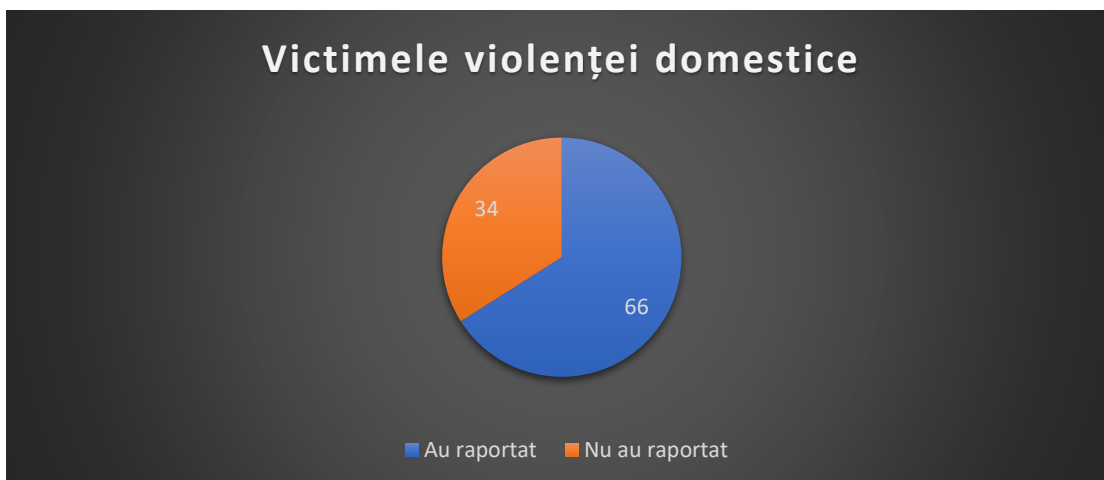

Figura 4. Raportul sesizării poliției de către victime

Majoritatea femeilor abuzate însă, nu sunt victime pasive. Unele studii arată că decizia de a rămâne într-o relație violentă reprezintă de fapt o strategie de maximizare a siguranței lor și a copiilor afectați. Astfel, ceea ce e uneori interpretat drept inacțiune este de fapt o decizie calculată despre cum femeile se pot proteja de eventualele repercusiuni asupra lor și asupra copiilor. Neraportarea cazurilor de violență și continuarea relațiilor abuzive se explică prin mai multe motive:

- neîncrederea față de organele poliției (polițistul de sector poate fi în relații bune cu agresorul sau pur și simplu victima nu are certitudinea că poliția va acționa cu promptitudine și eficiență)
- dependența financiară și locativă de partener
- frica de răzbunarea agresorului
- frica de stigmatizarea din partea rudelor și a societății
- frica de a rămâne fără custodia asupra copiilor
- necunoașterea drepturilor și mecanismelor de apărare în cazul lezării acestora
- stereotipurile despre gen și violență ce normalizează sau chiar justifică discriminarea și abuzul, etc.

Consecințele VÎF și a VD

Consecințele VÎF și a VD pot persista timp îndelungat după consumarea actului de violență propriu-zis, iar repercusiunile în timp ale violenței sunt cumulative. Urmările fizice (traumatisme, contuzii, fracturi, afecțiuni cardio-vasculare, tulburări alimentare, sarcini nedorite, etc.) sunt întotdeauna însoțite de consecințe psihologice și comportamentale pe termen lung. Victimele VD au un risc mai mare de a dezvolta o tulburare mintală, de a se izola pierzând relațiile importante, de a consuma substanțe psihotrope sau de a recurge la suicid. Aceste consecințe implică afectează alți membri ai familiei, martori ai abuzului. Mai mult, atunci când violența este cadrul obișnuit într-o familie, copiii pot fi ei înșiși victime directe și să sufere de violență fizică, psihologică și/sau sexuală.

Consecințe fizice	Consecințe psihologice și comportamentale	Consecințe politice, economice și sociale
<ul style="list-style-type: none"> - traumatisme - leziuni - contuzii - fracturi - plăgi - afecțiuni cardio-vasculare - dereglări ale sistemului imunitar - tulburări alimentare - sarcini nedorite - boli și infecții cu transmitere sexuală, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - traume psihologice - frică - depresie - anxietate - tulburări de somn și coșmaruri - autoculpabilizare - atacuri de panică - iritabilitate - agresivitate - migrene - stimă de sine scăzută - izolare - pierderea relațiilor importante - gânduri suicidare, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - participare politică scăzută - implicare civică scăzută - capacitate redusă de a profita de oportunități de educare și perfecționare - absenteism de la locul de muncă - scăderea performanței la locul de muncă - diferențe de salarizare între femei și bărbați - cheltuieli adiționale aferente recuperării post-abuz - intensificarea inegalităților și a stereotipurilor de gen - inhibarea potențialului creativ - nevalorificarea capacităților și aptitudinilor - impact negativ asupra copiilor, etc.

Figura 5. Consecințele violenței împotriva femeilor și a violenței domestice

Dincolo de traumele fizice și psihice, VÎF și VD are implicații asupra economiei țării și a societății în ansamblu. Consecințele fizice și psihologice ale VD sunt însoțite de o performanță scăzută la școală, absenteism și scăderea performanței la locul de muncă, creșterea discrepanțelor salariale între bărbați și femei, inhibarea potențialului creativ și reducerea capacității de a valorifica oportunitățile de educare și perfecționare.

Conform [Barometrului de Gen din 2017](#), inegalitățile pe piața muncii din RM cauzează șanse inegale pentru bărbați și femei și în sfera politică. Aceasta se explică prin faptul că de obicei, în calitate de candidați sunt înaintate persoane ce ocupă poziții de top în ierarhia profesională. Peste 70% din candidații bărbați și peste 80% femei, înainte de a se implica în campania electorală din 2015, ocupau în plan profesional cele mai înalte trei tipuri de poziții profesionale:

- funcționari publici
- manageri
- specialiști calificați

Întrucât femeile sunt dezavantajate la promovarea în funcții de top pe piața muncii, ele sunt și subreprezentate în sfera politică. Un exemplu elocvent sunt rezultatele alegerilor parlamentare

din Republica Moldova din februarie 2019, unde numărul deputatelor este de 3 ori mai mic decât cel al deputaților.

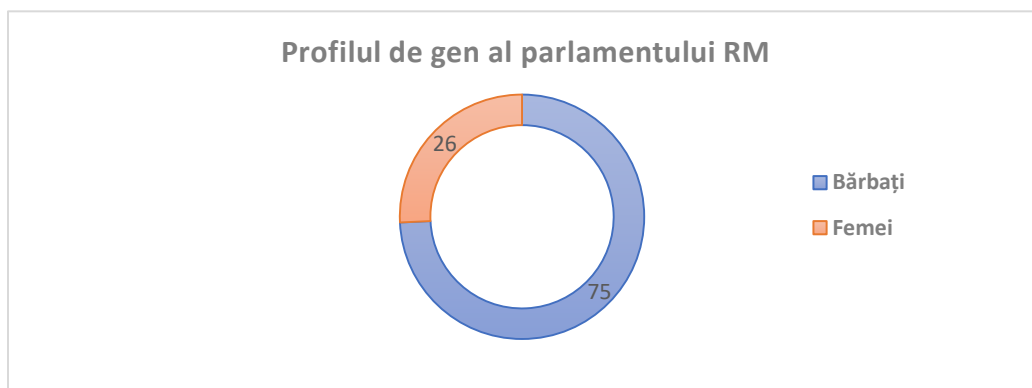

Figura 6. Profilul de gen al parlamentului RM după alegerile parlamentare din februarie 2019

În componența actualului Cabinet de Miniștri, condus de Ion Chicu, lucrurile stau și mai grav – a fost desemnată doar o singură ministă.

De ce politicile actuale nu opresc violența domestică?

Legislația Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice și protejării victimelor constă din Constituția Republicii Moldova, Legea Nr. 45 privind prevenirea și combaterea violenței în familie și alte acte normative și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Deși cadrul legislativ național în domeniu a suportat modificări majore de-a lungul timpului, lacunele din domeniul justiției, sănătății și asistenței sociale relevă necesitatea abordării unui mecanism exhaustiv de combatere a violenței de gen. Politicile actuale nu opresc violența față de femei și violența în familie deoarece nu abordează problema în profunzime. Anume tratarea simplistă a efectelor și, implicit perpetuarea cauzelor sistemice, a impulsionat CE să adopte Convenția de la Istanbul în 2011. Ea este concepută în așa fel încât statele să abordeze fenomenul VÎF și VD în toată complexitatea și amploarea lui.

Deficiențe ale cadrului normativ și de politici	Prevederile Convenției de la Istanbul
<ul style="list-style-type: none"> - Insuficiența și ineficiența sancțiunilor - Recidive frecvente 	<p style="text-align: center;">Politici integrate: Pedepsire</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sancțiuni eficiente și proporționale - Supravegherea persoanelor condamnate - Ordine de restricție - Retragerea din drepturile părintești
<ul style="list-style-type: none"> - Servicii și asistență limitată pentru victime - Lipsa programelor de lucru cu agresorii - Număr redus de specialiști și centre de adăpost 	<p style="text-align: center;">Protejare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Crearea serviciilor de protecție și asistență pentru victime - Servicii suficiente de consiliere juridică și psihologică, asistență financiară, găzduire, educație, formare și asistență în găsirea unui loc de muncă
<ul style="list-style-type: none"> - Cadru legislativ incomplet - Curriculum școlar învechit - Pârghii slabe ale organelor competente - Pregătire slabă a specialiștilor implicați în cazurile de violență de gen - Lipsa datelor statistice relevante - Servicii de asistență psihosocială și de plasament subdezvoltate/ inexistente 	<p style="text-align: center;">Prevenire</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adaptarea cadrului legislativ - Dezvoltarea curriculumului școlar cu accent pe drepturile omului, servicii de protecție și asistență, egalitate de gen, diversitate și toleranță - Promovarea schimbării modelelor sociale de comportament al femeilor și bărbaților - Creșterea gradului de informare și conștientizare a publicului - Crearea programelor de lucru cu agresorii - Implicarea bărbaților în prevenirea violenței - Împuternicirea femeilor - Colectarea datelor statistice regulate privind fenomenul violenței față de femei și a violenței în familie - Consolidarea atribuțiilor instituțiilor abilitate în prevenirea și eliminarea discriminării și a violenței de gen - Formarea adecvată pentru profesioniștii relevanți

Figura 7. Deficiențe ale cadrului normativ și de politici în RM. Prevederi și recomandări ale Convenției de la Istanbul. Sursa: [Raport CDF](#)

De ce este important să ratificăm?

Convenția de la Istanbul spune foarte clar că responsabilitatea să prevină violența împotriva femeilor, atât a cauzelor cât și a simptomelor, îi revine statului. Aceasta înseamnă că problema VIF nu mai este o chestiune privată sau insolubilă prin natura ei abstractă, ci o obligație realizabilă a statului de a proteja femeile victime și de a-i urmări penal pe agresori. Mai mult, Convenția afirmă că statul este responsabil să aducă schimbări culturale. De exemplu, după ratificarea Convenției în 2014, guvernul Franței a lansat în 2015 o campanie împotriva hărțuirii

sexuale în transportul public. Scopul acestei campanii era să atragă atenția asupra fenomenului, să împuternicească femeile să raporteze și să încurajeze intervenția martorilor.

Odată cu ratificarea, statele se angajează să acorde finanțare pentru crearea și funcționarea 24/7 a centrelor de asistență pentru cazuri de viol și VD, să creeze linii fierbinți operaționale non-stop, adăposturi, servicii accesibile de consiliere psihologică și juridică, să ofere asistență în găsirea unui loc de muncă și trai, să educe relații sănătoase în școli și să promoveze schimbarea modelelor sociale de comportament al femeilor și bărbaților, etc.

Stadiul ratificării Convenției de la Istanbul

Ținând cont de statisticile naționale, lacunele și deficiențele legislative, societatea civilă împreună cu experții naționali independenți și victimele violenței depun presiune asupra autorităților să ratifice Convenției de la Istanbul, însă procesul se tergiversează de câțiva ani.

Primul semnal pozitiv privind angajamentul oficial al Republicii Moldova în această direcție a avut loc la 15 decembrie 2016, când președintele Nicolae Timofti a semnat Decretul Nr. 2511-VII pentru aprobarea semnării “Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice”. Urmare a decretului prezidențial, la 6 februarie 2017, Reprezentantul Permanent al Republicii Moldova pe lângă Consiliul Europei, ambasadoarea Corina Călugăru și Secretara generală adjunctă al CE Gabriella Battaini-Dragoni [au semnat](#) la Strasbourg Convenția de la Istanbul.

Potrivit Art. 2 al Legii nr. 595-XIV din 24.09.1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, procedura de semnare a constituit actul de autentificare a textului tratatului internațional. Aceasta e urmată de ajustarea cadrului legislativ național, iar ulterior - de ratificarea Convenției. Ratificarea reprezintă consimțământul Republicii Moldova de a fi legată prin acest tratat și de a adopta politici comprehensive, de a institui mecanisme eficiente de prevenire și eliminare a VÎF și VD.

Figura 8. Etapele ratificării Convenției de la Istanbul

Reieșind din aceste imperative, la 4 aprilie 2018, Guvernul RM a aprobat [Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023](#) și [Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020](#) privind implementarea acesteia. Controlul asupra monitorizării și coordonării procesului de implementare a strategiei și a planului de acțiuni nominalizat a fost delegat Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Acesta a elaborat la începutul anului 2019 „[Raportul](#) pentru anul 2018 cu privire la violența în familie și violența față de femei”, în care vine cu o serie de recomandări pentru asigurarea implementării Strategiei și Planului în vederea pregătirii cadrului normativ și de politici pentru ratificarea Convenției de la Istanbul.

Un alt studiu exhaustiv în vederea perfecționării cadrului legislativ și asigurării alinierii legislației naționale la prevederile Convenției de la Istanbul este „[Raportul de analiză](#) a compatibilității legislației naționale la prevederile Convenției Consiliului Europei privind

prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice”. Raportul a fost prezentat publicului la 18 aprilie 2019 de Centrul de Drept al Femeilor. Raportul se bazează pe propunerile de modificare a legislației formulate de organele centrale de specialitate, abilitate cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

Ulterior, prin Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Nr. 776 din 27 iunie 2019 a fost creat *grupul de lucru interministerial* pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea actelor normative în vederea asigurării armonizării la Convenția de la Istanbul. Grupul de lucru a fost alcătuit din reprezentanți ai ministerelor de resort, instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și ai societății civile. Până în august 2019, grupul de lucru s-a întrunit în 3 ședințe, unde au fost puse în discuție propunerile de modificare a Codului penal și Codului de procedură penală.

Luând în considerare toate măsurile realizate în vederea armonizării legislației pentru ratificarea Convenției, la sfârșitul lunii noiembrie 2019 mai multe organizații neguvernamentale, platforme și activiști au venit cu [un apel](#) public în care solicită prim-ministrului Ion Chicu și Speakerului Zinaida Greceanîi ratificarea Convenției până la finele anului 2019.

De asemenea, la 2 decembrie 2019, Ministrul Justiției, Fadei Nagacevschi reiterează că proiectul de lege privind modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală se află la etapa finală de elaborare. Fadei Nagacevschi [a mai punctat](#) că „în urma examinării respectivei Convenții nu au fost identificate careva riscuri juridice sau de altă natură în cazul în care Republica Moldova va ratifica această Convenție”.

În contextual acestor evoluții, subiectul aprobării proiectului de lege privind ratificarea Convenției a fost inclus pe agenda ședinței de Guvern din 11 decembrie 2019. Necesitatea ratificării a fost reiterată și în textul [Hotărârii](#) de Guvern (*Expunere de motive, pag. 3*) publicate pe pagina web a Guvernului RM: „*considerăm oportun ratificarea de către Republica Moldova a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice*”.

Însă, înainte de începerea ședinței, subiectul a fost exclus de pe agenda ședinței Guvernului.

Președinta Parlamentului, Zinaida Greceanîi, și ministra Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Viorica Dumbrăveanu, au afirmat ulterior că „*precedentul Guvern nu a întreprins nicio acțiune ca Convenția respectivă să ajungă în Parlament*”. De asemenea, Viorica Dumbrăveanu a adăugat că urmează să analizeze „*anumite rezerv*” legate de ratificarea Convenției.

Guvernele precedente însă au întreprins de fapt acțiuni în vederea armonizării legislației naționale cu Convenția de la Istanbul (rapoarte de analiză a compatibilității, recomandări, grupul interministerial (2019), modificări în Codul penal și Codul de procedură penală).

Cele 2 rezerve ale Republicii Moldova menționate de Viorica Dumbrăveanu țin de articolele 30 și 59 din [Convenție](#):

1. privind dreptul victimelor care au suferit vătămări corporale grave de a primi compensații din partea Statului (Art. 30, p. 2) pe motiv că mecanismul de realizare a acestui drept nu este pe deplin funcțional

2. referitor la asigurarea unui permis de ședere autonom pentru victimele al căror statut de reședință depinde de acela al soțului (Art. 59) din motiv că legislația națională nu prevede astfel de protecții

Convenția de la Istanbul prevede ratificarea acesteia cu dreptul de a nu aplica articolele 30 și 59.

Alte motive pentru amânarea ratificării Convenției nu sunt, lucru confirmat și de ministrul Justiției, Fadei Nagacevski.

În urma presiunilor care au urmat din partea societății civile, subiectul ratificării a fost re-introdus la 27 decembrie 2019 pe ordinea de zi a ședinței Guvernului. [Proiectul de lege](#) a fost aprobat în aceeași zi și urmează a fi examinat de președintele Republicii Moldova și prezentat Parlamentului spre adoptare. În conformitate cu Art.14 din *LEGEA privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova Nr. 595-XIV din 24 septembrie 1999* “Președintele Republicii Moldova se pronunță asupra tratatului internațional încheiat în numele Republicii Moldova, propus spre ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, în termen ce nu depășește 60 de zile de la data prezentării acestuia de către Guvernul Republicii Moldova”.

În același timp, reprezentanții unor organizații neguvernamentale religioase și-au exprimat dezacordul cu privire la ratificarea Convenției, pe motiv că ar distruge valorile și tradițiile religioase sau că ar redefini noțiunea de familie.

Datele statistice naționale arată că violența față de femei este într-adevăr o “tradiție” rea în familiile moldovenești.

Ea trebuie oprită.

Alte informații false distribuite de grupări religioase și ultra-conservatoare au fost infirmate de nenumărate ori. Inclusiv Comisia de la Veneția a emis [un aviz](#) pentru cazul Armeniei, la 11 octombrie 2019. Aceasta clarifică expres faptul că Convenția nu intervine și nu impune statelor redefinirea noțiunii de familie sau căsătorie.

O campanie regională de discreditare a Convenției de la Istanbul

Subiectul ratificării Convenției de la Istanbul este pe larg dezbătut și în Federația Rusă în ultimii ani. Fenomenul VIF și VD a luat amploare îndeosebi după ce violența în familie a fost decriminalizată în Rusia în 2017. Dacă în cazul Republicii Moldova implicarea cultelor religioase în procesul decizional este mai mult sau mai puțin recunoscută și asumată de politicieni, atunci în cazul Rusiei, Biserica Ortodoxă Rusă (BOR) setează în mod expres direcția respectării drepturilor omului.

Anterior, BOR nega gravitatea și amploarea violenței față de femei. Abia recent, Vladimir Gundeaev (Patriarhul Kirill al Rusiei) a recunoscut totuși că fenomenul există, însă [a afirmat](#) că această Convenție ar atenta la sanctitatea vieții private și la valorile naționale ortodoxe. Or, Convenția de la Istanbul accentuează faptul că VIF și VD nu mai pot fi considerate probleme personale, statele având obligația prin politici complete și integrate să contracareze această gravă încălcare a drepturilor omului. Astfel, prevenirea și combaterea VIF nu mai rămâne o chestiune de bunăvoință personală, ci o obligație legală pentru statele care o ratifică. Respectiv, BOR recunoaște că fenomenul există, dar ține predici și face lobby ca să mențină status quo.

Subiectul ratificării este discutat intens și în [Armenia](#), unde Biserica armeniană a intervenit la fel în mod expres în segmentul politic prin declarația publică de opoziție față de Convenție, sub pretextul că aceasta ar contraveni valorilor religioase. Au urmat proteste și dezbateri aprinse în spațiul public. Drept urmare, guvernul armenian a fost nevoit să se adreseze oficialilor europeni pentru ghidare. Ulterior, Comisia de la Veneția a publicat [opinia sa](#), prin care afirmă că

Convenția de la Istanbul nu contravine Constituției Armeniei, ci mai degrabă o completează pe segmentul specific al violenței domestice.

Ratificarea Convenției se tergiversează și în [Ucraina](#). Din anul 2011, când aceasta a semnat-o, până în prezent, vocile ultra-conservatoare și religioase dictează procesul decizional în combaterea violenței față de femei. Similar, Lituania a semnat Convenția de la Istanbul în 2013, dar eforturile de ratificare continuă până în prezent. În ultimii șase ani, Convenția a devenit un adevărat măr al discordiei în discursul politic lituanian, iar biserica catolică a fost actorul principal în discreditarea Convenției de la Istanbul.

Exemplul acestor state relevă faptul că sabotarea ratificării Convenției de la Istanbul face parte dintr-o campanie intensivă de manipulare a publicului în regiunea est-europeană. Deși organizațiile societății civile, activiști și victime ale violenței solicită ratificarea acesteia, grupurile religioase și de extremă dreaptă continuă să difuzeze informații false și să discrediteze Convenția, iar unii actori politici se pliază acestor manipulări.

Concluzie

Violența împotriva femeilor este o formă de discriminare și o încălcare a drepturilor fundamentale ale omului. Ea este atât o cauză, cât și o consecință a inegalităților între femei și bărbați perpetuate de-a lungul timpului. În fiecare zi, femei din întreaga lume sunt abuzate fizic și psihic: urmărite, hărțuite, violate, bătute, mutilate, forțate să se căsătorească, sterilizate împotriva voinței lor, etc. Acestea, dar și alte forme de violență fizică, sexuală, economică și psihică au un impact negativ semnificativ în inhibarea potențialului femeilor. VÎF cauzează nevalorificarea capacităților și aptitudinilor acestora, scade participarea politică și implicarea civică, diminuează performanța la locul de muncă, cauzează diferențe de salarizare între bărbați și femei, reduce capacitatea de a valorifica oportunități de educare și perfecționare, etc.

Convenția de la Istanbul reprezintă la moment cel mai eficient instrument internațional pentru a asigura prevenirea și combaterea VÎF și VD. Republica Moldova a semnat Convenția în 2017 după care a urmat un proces de racordare a legislației la normele Convenției.

Deși experții în domeniu afirmă că RM este pregătită să ratifice Convenția, ratificarea propriu-zisă a fost amânată de câteva ori.

În urma unui apel al societății civile, la 27 decembrie guvernul Chicu a aprobat proiectul de lege cu privire la ratificarea Convenției. Însă natura rapoartelor neformale dintre președintele Igor Dodon și Biserica Ortodoxă Rusă ar putea constitui un obstacol în calea ratificării. În cadrul ultimei vizite oficiale la Moscova, Igor Dodon [l-a asigurat](#) pe Patriarhul BOR „de faptul că poporul nostru va păstra și în continuare credința față de Biserica noastră, iar toate ramurile puterii din țara noastră vor acorda o atenție deosebită păstrării valorilor noastre tradiționale și consolidării statutului familiei în societatea noastră”.

În același timp, orice avansare a discursului public și normelor legislative în vederea ratificării Convenției este urmată de [discursuri manipulatorii și informații false](#) diseminate de câteva grupuri conservatoare și ultra-religioase. Falsuri precum că Convenția ar obliga statele să definească termenul de familie pot fi ușor combătute print-o simplă lectură a textului acesteia.

O campanie intensivă de manipulare a opiniei publice orchestrată de grupurile conservatoare și ultra-religioase poate fi observată în câteva state din spațiul est-european: Armenia, Rusia, Ucraina, Lituania, Slovacia, Bulgaria. Scopul este discreditarea prevederilor Convenției prin manipulări și informații false. Drept răspuns, Consiliul Europei s-a angajat în expunerea și eliminarea miturilor legate de Convenția de la Istanbul. De asemenea, Comisia de la Veneția a

emis un aviz cu privire la prevederile Convenției în raport cu Constituția Armeniei, în care a combătut miturile legate de Convenția de la Istanbul și a chemat statele să o ratifice și să protejeze victimele violenței domestice.

Croația reprezintă un exemplu de succes în lupta cu manipularea și ignoranța. După semnarea Convenției în 2013, guvernul croat s-a lovit de o rezistență similară din partea anumitor grupuri de extremă dreapta și din partea opoziției Bisericii Romano-Catolice. Însă guvernul de la Zagreb împreună cu organizațiile societății civile și sprijinul Uniunii Europene a reușit să contracareze manipularea și propaganda și a ratificat Convenția de la Istanbul în iulie 2018.

Cazul Republicii Moldova poate fi un exemplu de succes sau unul de eșec în eliminarea violenței de gen și a violenței domestice. Cerem Președintelui să transmită Parlamentului proiectul de lege cu privire la ratificarea Convenției de la Istanbul, iar Parlamentului – să îl adopte. Republica Moldova trebuie să ratifice Convenția de la Istanbul pentru că ea reprezintă la moment cel mai eficient instrument internațional pentru a asigura prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice.

Referințe

1. http://www.stopvaw.org/council_of_europe_greivio_publishes_first_reports_on_portugal_and_sweden
2. http://www.stopvaw.org/council_of_europe_greivio_publishes_first_reports_on_portugal_and_sweden
3. <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/9789241564625/en/>
4. https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violenta_fam.pdf
5. http://politia.md/sites/default/files/ni_violenta_in_familie_9_luni_2019_pagina_web_a_igp.pdf
6. http://politia.md/sites/default/files/ni_violenta_in_familie_9_luni_2019_pagina_web_a_igp.pdf
7. http://progen.md/files/8393_final_barometrul_de_gen_rom.pdf
8. <http://cdf.md/files/resources/141/CDF%20Raport%20compatibilitate.pdf>
9. <http://www.strasbourg.mfa.md/anunturi-ale-misiunii/506771/>
10. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=374992>
11. https://msmps.gov.md/sites/default/files/raport_vf_2018_pdf.pdf
12. <http://cdf.md/files/resources/141/CDF%20Raport%20compatibilitate.pdf>
13. <http://stopviolenta.md/noutati/236-apel-comun-doamnei-zinaida-greceanii-preedinta-parlamentului-republicii-moldova-domnului-ion-chicu-prim-ministru-al-republicii-moldova.html>
14. <http://justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=4&id=4636>
15. <https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect30.pdf>
16. <https://rm.coe.int/168046253e>
17. <https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect45.pdf>
18. [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2019\)018-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2019)018-e)
19. https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=jntSIMrZfkk&feature=emb_title
20. <https://eurasianet.org/armenian-government-fighting-for-ratification-of-convention-on-violence-against-women>

21. https://zmina.info/ru/news-ru/bez_stambulskoj_konvenciji_ukrajina_ne_virishit_pitannija_domashnogo_nasilstva_zvit_amnesty_international/
22. <https://unimedia.info/ro/news/42ea8699281879bc/de-la-moscova-la-sankt-petersburg-ce-face-igor-dodon-la-rusia.html>
23. https://www.ipn.md/ro/ratificarea-conventiei-de-la-istanbul-nu-este-o-solutie-7967_1070362.html